

Plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier

I Sjundeå kommuns förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt i all annan planerlig verksamhet av utbildningsanordnaren främjas aktivt en god arbetsmiljö, i vilken alla medlemmar i arbetsgemenskapen (elever, lärare, assistenter och andra medlemmar i arbetsgemenskapen) mår både mentalt, fysiskt och socialt bra. Alla medlemmar i arbetsgemenskapen ansvarar för egen del för en bra och trygg arbetsomgivning och -miljö.

Planen för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier är lagstadgad (lagen om grundläggande utbildning 29 §, lagen om elev- och studerandevård 13 §). Denna plan har uppgjorts för att iakttas i alla Sjundeå kommuns grundskolor och förskoleundervisningsenheter. Varje medlem i en arbetsgemenskap och en verksamhetsenhet är skyldig att iakttä denna plan.

Mobbning

Konflikter och gräl hör till mänskliga relationer. De uppstår i situationer, då människor är av olika åsikt eller vill olika saker. Konflikter och gräl skiljer sig från mobbning genom att mobbning är

1. avsiktligt: Med avsiktligheten avses att handlingarna verkligen är ämnade att sårå, orsaka skada och illamående.

2. återkommande: Att handlingarna är återkommande betyder att samma elev om och om igen faller offer för andras elaka handlingar. Mobbning kan fortsätta från år(skurs) till år(skurs) och över stadiegränser.

3. den mobbade är i förhållande till mobbarna på ett eller annat sätt försvarslös eller i en svagare position: Att den mobbade har svårt att försvara sig betyder att den mobbade på ett eller annat sätt är i en svagare position än mobbaren. Den mobbade kan vara fysiskt svag, väldigt blyg eller råka vara en ny elev i klassen som ännu inte har hunnit få en kamratkrets som kan fungera som ett skydd mot mobbning.

I skolan är mobbningen former exempelvis upprepande och påfrestande

- verbal mobbning: förolämpning, hån, glåpord, rykten och härmning
- synlig eller indirekt mobbning: avskräckning, hot, utpressning, diskriminering, utfrysning, tvinga till handlingar, ge felaktiga råd och sprida felaktiga lögner
- uppmuntra andra mot en, förhindra försvarandet av andra och att lämna ensam
- utpressning av pengar, gömma saker, ta eller söndra saker utan lov
- fysisk mobbning
- mobbning via internet eller mobilapparater

Mobbning är brottslig verksamhet då den uppfyller de brottskännetecken som fastställs i lagen. På mobbning kan bland annat lagparagrafer som gäller ärekränkning, olaga hot,

lindrig misshandel eller misshandel tillämpas. Det är också enligt lag straffbart att fungera som medbrottsling, medhjälpare och anstiftare är enligt lag brottsliga handlingar.

Våld är oaktsam användning mental/fysisk kraft eller utövning av makt som riktats mot en själv, en annan person, en grupp eller ett kollektiv.

Våld

Våld är oaktsam användning mental/fysisk kraft eller utövning av makt som riktats mot en själv, en annan person, en grupp eller ett kollektiv.

Till följd av den kan en skada, en psykisk störning eller ett problem i anslutning till utvecklingen uppstå. Integritet i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ingår i varje individs grundläggande rättigheter. Förövaren kan vara en elev, en vuxen som arbetar i skolan eller en person utanför skolgemenskapen.

1. Fysisk våld

Fysisk våld kan komma förekomma som att kasta saker, söndra platser eller kroppslig våld så som

- sparkar
- knuffar
- slag
- skuffningar
- sparkar
- knipa
- fälla till marken
- sätta krokben
- stöta till
- lugga
- strypa
- kasta något på någon
- all annan sorts angripande
- eller att hota med vapen eller andra föremål avsedda för att skada

2. Psykiskt våld

Psykiskt våld kan förekomma som bl.a.

- upprepat anklagande
- utfrysning
- kontrollerande
- skrämman
- ojämlik verksamhet

- ständigt pinande
- nonchalans
- hot
- aggressivitet eller
- annan utfrysning

Sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön

Sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön utgör diskriminering som avses i jämställdhetslagen.

Med sexuella trakasserier avses någon form av icke önskvärt verbalt, ickeverbalt eller fysiskt beteende av sexuell natur vars syfte är eller som leder till en kränkning av en persons psykiska eller fysiska integritet, särskilt när detta sker genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning.

Med trakasserier på grund av kön avses i jämställdhetslagen någon form av icke önskvärt beteende som har samband med en persons könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck som inte är av sexuell natur, vars syfte är eller som leder till en kränkning av en persons psykiska eller fysiska integritet och skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning.

Sexuella trakasserier kan komma till uttryck åtminstone på följande sätt:

- sexuellt insinuerande gester eller miner
- oförskämt prat med sexuell underton, oanständiga skämt samt påpekanden eller frågor om figuren, klädseln eller privatlivet
- pornografiskt material eller brev, e-postmeddelanden, textmeddelande och telefonsamtal med sexuell underton
- fysisk beröring
- förslag eller krav på könsumgänge eller annat sexuellt umgänge
- våldtäkt eller försök till våldtäkt

Trakasserier på grund av kön kan komma till uttryck exempelvis på följande sätt:

- Förnedrande prat om det andra könet
- Förnedra det andra könet
- Skolmobbning då som mobbningen grundar sig på den mobbades kön

Förebyggande av mobbning, våldsamt och aggressivt beteende och trakasserier samt ingripande i det

- Eleverna studerar i skolan enligt instruktioner, under handledning och under övervakning.
- På rasterna finns på skolgården alltid ett tillräckligt antal rastvakter enligt de i förväg överenskomna övervakningsplanerna. Vid behov utökas antalet rastvakter.

- Man lär eleverna bra sätt att vara tillsammans på.
- Alla vuxna som arbetar vid skolan ingriper i osakligt, våldsamt och aggressivt beteende samt i mobbning.
- Mobbningsärendena reds omedelbart ut.
- I utredningen av mobbning använder vi vid behov exempelvis de vuxna i KiVa-gruppen och medlemmar i elevvårdsgruppen.
- Vid tillbudssituationer samt om allvarliga våldsfall fyller skolans personal i en Tillbudsblankett och den skickas via rektorn till arbetskyddschefen.

Behandling av ärendet på individ-, grupp- och hela gemenskapens nivå

På skolnivå

Skolan och förskolundervisningsenheten framför i sina läsårsspecifika verksamhetsplaner de åtgärder med hjälp av vilka man skyddar eleverna mot våld, mobbning och trakasserier.

Exempel:

På skolnivå

- I början av läsåret utlyses skolfreden som iakttas under varje skoldag.
- Ordningsreglerna förklaras för alla elever minst en gång per läsår och de skickas till alla hem i samband med ett skolmeddelande.
- Reglerna i KiVa-materialet behandlas under läsåret.
- Var och en visar respekt och fungerar som en god vän i undervisningssituationerna, på rasterna samt under skolresorna.
- Rasterna är ändamålsenligt och effektivt övervakade.
- Med vänelevsverksamheten blir eleverna delaktiga.
- Man kartlägger mobbning exempelvis med hjälp av enkäter riktade till eleverna och vårdnadshavarna.
- I skolan och förskolan ordnas föräldramöten om ärenden som hänför sig till allmän fostran och säkerhet.
- Problemsituationer behandlas vid behov i elevvårdsgruppen.
- Eleverna deltar i att skapa en god sammanhållning och verksamhetskultur i skolan.
- Mobbningssituationer och de åtgärder som hänför sig till dem antecknas. Om ärendet sköts av KiVa-gruppen antecknas åtgärderna i KiVa-mappen.

På undervisningsgrupp-nivå

- Klassspecifika föräldramöten
- Vi kartlägger situationen vid behov (t.ex. mobbningsenkät, skolhälsoenkät).
- Vi diskuterar regelbundet i klasserna om förutsättningarna för en bra och trygg lärmiljö.

- Vi handleder barnen till hur de ska fungera i mobbnings-, våld- och trakasserisituationer.
- Vi framhäver att det inte är att skvallra om man berättar om mobbning, våld eller trakasserier.
- Vi upprätthåller klassandan och vid behov arbetar vi aktivt för att förbättra den.
- Vi utarbetar klassens egna anvisningar för främjandet av en bra och trygg lärmiljö.
- Vi använder KiVa-material (eller annat motsvarande) i klassen.

På individnivå

- Vi diskuterar med mobbarna och de mobbade samt med deras vårdnadshavare. Målet med diskussionen är att hitta positiva verksamhetsmodeller för att lösa problemen.
- Vid behov uppgör parterna en skriftlig utredning av det som skett.
- Man kommer gemensamt överens om att gottgöra handlingen.
- Vi uppmuntrar alla elever till att handla aktivt mot mobbning, våld och trakasserier.
- Vi följer med mobbarnas uppförande och förstärker de riktiga uppförandemodellerna.
- Vi kommer överens om målen för ändrandet av uppförandet med läraren eller med en vuxen i KiVa-gruppen och vi gör de avtal som berör det.
- Vi följer med att avtalen iakttas.
- Vi effektiviserar övervakningen av mobbarna under skoldagen och kommer vid behov överens om hur man rör sig / är på vissa platser under övervakning, t.ex. kan rasterna tillbringas inomhus eller i närheten av rastvakten.
- Rektorn kan vid behov förneka ett barn att delta i undervisningen under resten av arbetsdagen, om eleven utgör ett hot för de övriga elevernas eller skolpersonalens säkerhet eller om undervisningen oskäligt distraheras.
- Elevvårdsgruppen hänvisar elevens vårdnadshavare att vid behov kontakta den vårdande instansen.

Kontakt med hemmet och samarbete med vårdnadshavarna

I vården av alla mobbnings-, trakasserier- och våldssituationer framskrider man i samarbete med vårdnadshavarna. Man informerar vårdnadshavarna regelbundet om hur situationen framskrider och vid behov ordnas träffar parterna emellan. Det uppgörs anteckningar från träffarna. Alla åtgärder som berör ärendet antecknas.

Elever och vårdnadshavare handleds till att i ett så tidigt skede som möjligt i första hand informera klassföreståndaren eller läraren om våldssituationer.

Det är i första hand klassföreståndaren eller ämnesläraren som misstänker/upptäcker mobbning eller trakasserier som i fall av mobbning eller trakasserier tar kontakt med vårdnadshavarna. Man kontaktar både den utsatta elevens och den mobbade elevens

vårdnadshavare. Vid behov deltar kuratorn och rektorn. I regel tar man kontakt per telefon. Man ska ta kontakt utan dröjsmål under samma skoldag. Kontakten antecknas i Wilma.

Från skolans sida är de vid våldsamma situationer rektorn eller den lärare som sköter om situationen som tar kontakt med vårdnadshavarna. Man tar i regel kontakt per telefon, och därtill antecknas ärendet också i Wilma. Man ska omedelbart ta kontakt.

Personalen inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen uppmanar barnet att berätta om mobbning både hemma och i skolan.

Samarbetet mellan vårdnadshavarna är viktigt för att förebygga mobbning. Om vårdnadshavarna misstänker mobbning, ska de:

- kontakta elevens klassföreståndare
- uppmantra barnet att berätta om mobbning både hemma och i skolan,
- vara redo att samarbeta med skolan bland annat genom att delta i de förhandlingar och träffar som skolan bjuder in till,
- klargöra för barnet att all sorts mobbning är fel och uppmana barnet att sluta mobba, om det egna barnet är den mobbade parten.

Samarbete med myndigheterna

- Till den gemensamma förhandlingen mellan mobbarens och den mobbades vårdnadshavare kallas vid behov närpolisen.
- Om en elev har misshandlats under skoldagen, har vårdnadshavarna rätt att som målsägande göra en brottsanmälan.
- I fall av allvarlig misshandel kontakter vi polisen och informerar om ärendet, och då beslutar polisen om åtalsprövning i ärendet.
- Behandlingen av ärendet kan också överlåtas till andra myndigheter så som barnskyddet.

Plan för användningen av fostrande och disciplinära åtgärder

I del fall som karaktären av händelserna förutsätter vidtagandet av disciplinära åtgärder för elevernas del, iakttas planen för användning av fostrande och disciplinära åtgärder som ingår i kommunens elevvårdsplan.

Informering om planen och introducerande av personalen i skolgemenskapen och vårdnadshavarna samt samarbetspartners i anvisningarna

- Den enhetsspecifika planen godkänns i bildningsnämndens sektion i samband med godkännande av den läsårsspecifika verksamhetsplanen.
- Planen bifogas till Sjundeås läroplaner för förskoleundervisning och den grundläggande utbildningen
- Planen kan även läsas på skolans webbplats

- Skolans personal samt elevkåren och vårdnadshavarna informeras om planen vid inledandet av höstterminen.

Uppdaterande av planen, uppföljning av förverkligandet samt de anteckningar och den utvärdering som berör uppföljningen

- Denna plan uppdateras vid behov och senast i samband med att läroplanerna uppdateras.
- Rektorer och de serviceområdesansvariga ansvarar för den enhetsspecifika uppdateringen av planerna.
- Planens förverkligande utvärderas varje läsår
  - i enheternas elevvårdsgrupper
  - i elevvårdens styrgrupp
  - i bildningsavdelningens koordinerande elevvårdsgrupp
  - vid lärarmöten samt vid behov
  - i skolans ledningsgrupp samt
  - varje läsår i skolans eller förskoleundervisningens verksamhetsberättelse.
  - I bedömningen av verksamheten tillämpas kvalitetskriterierna för den grundläggande utbildningen.